

Ajuntament
de Barcelona

Transformem l'antiga fàbrica Mercedes-Benz

PROCÉS DE PARTICIPACIÓ DE L'MPGM MERCEDES-BENZ DEL BON PASTOR

AVANÇAMENT DE RESULTATS DE LA SESSIÓ DE DEBAT SOBRE
ESPAI PÚBLIC I MOBILITAT

16 i 21 DE SETEMBRE DE 2021

Elaboració del document:
Direcció de Comunicació i Participació Ecologia Urbana

Introducció

L'antiga fàbrica Mercedes-Benz del Bon Pastor és un àmbit històricament dedicat de forma íntegra a l'activitat industrial (fabricació de motors d'aviació i posteriorment assemblatge automobilístic), situat al barri del Bon Pastor, al districte de Sant Andreu. Fa molts anys que la fàbrica va tancar, i actualment l'àmbit està en desús, aïllat del seu entorn.

La transformació urbanística del sector és una prioritat per a l'Ajuntament per la potencialitat que ofereix en termes d'estructurar i millorar la connectivitat dels barris de Sant Andreu del Palomar i del Bon Pastor, així com per generar una renovació urbana de mixtura d'usos, fonamentada en el manteniment de l'activitat econòmica i en l'aparició d'usos residencials, d'equipaments i altres. Aquesta transformació ajudarà a consolidar la transformació de tot el corredor de la Sagrera-Rec Comtal amb la seva mixtura d'usos.

El mes d'abril de 2021 es signa un conveni urbanístic entre l'Ajuntament de Barcelona i la propietat a fi de preveure els principals paràmetres que ordenaran la necessària modificació del Pla General Metropolità de Barcelona. En aquest marc, s'impulsa un procés participatiu amb l'objectiu principal d'incorporar la visió del veïnat en relació a les propostes tècniques plantejades.

Els objectius d'aquest procés són:

- Comunicar i divulgar els treballs tècnics en relació amb la redacció de l'MPGM, així com els espais i mecanismes que permetran la implicació del veïnat en la seva definició.
- Promoure un debat ciutadà que permeti incorporar la visió del veïnat en relació a les propostes tècniques plantejades.
- Facilitar el contrast i el recull d'informació i propostes per complementar els treballs tècnics de planejament.
- Facilitar el seguiment del procés de tramitació.

El procés de participació s'ha iniciat amb una presentació inicial al Consell de Barri de Bon Pastor, celebrat el dia 8 de juny. Posteriorment s'ha constituït la Comissió de Seguiment del procés, i el dia 6 de juliol es va celebrar una sessió informativa i d'obertura del debat, durant la qual es va presentar el conveni signat entre l'Ajuntament de Barcelona i la propietat, així com la proposta d'encaix de l'MPGM.

A partir d'aquesta sessió s'han posat en marxa diferents mecanismes participatius i informatius, tant de caràcter telemàtic, a través de l'espai del procés a la plataforma <https://www.decidim.barcelona/processes/MercedesBenzBonPastor>, com presencials, que inclouen una enquesta de percepció, carretons informatius a diferents ubicacions del barri i sessions de debat amb el veïnat.

Entre les sessions de debat, es va programar una pel dia 16 de setembre per tractar aspectes relacionats amb l'espai públic i la mobilitat al voltant d'aquest àmbit a transformar. Atès el gran interès que va despertar la temàtica del debat, i davant de la impossibilitat de poder encabir a tothom en una sessió de treball tant per les restriccions provocades per la COVID19, com per motius organitzatius, es va acordar

fer-ne dues sessions amb idèntica temàtica, una el dia 16 de setembre i una segona el dia 21 de setembre. El present informe recull, doncs, els resultats d'aquestes sessions de debat en què es va deliberar al voltant d'aspectes relacionats amb l'espai públic i la mobilitat.

Informació de les sessions

Data, hora i lloc

16 i 21 de setembre de 2021, a les 18 h, a l'Institut Escola El Til·ler Passeig Mollerussa, 1.

Convocatòria

La convocatòria de les sessions es va realitzar mitjançant correu electrònic a les entitats i organitzacions vinculades al barri. També es va fer cartellera distribuïda a diferents zones del barri i difusió amb carretons a la via pública, per convidar al veïnat.

Assistència

Les sessions han comptat amb la participació de 90 persones (63 a la sessió del dia 16/9 i 27 a la sessió del dia 21/9) en total, representants d'algunes de les entitats, organitzacions i col·lectius del barri del Bon Pastor, així com representants de diferents organismes municipals vinculats al procés i a l'àmbit d'actuació.

Ordre del dia

Ambdues sessions s'han desenvolupat a partir del següent esquema:

- 18:00h Benvinguda institucional (5')
- 18:05h Presentació de la sessió i dinàmiques previstes (5')
- 18:10h Introducció als elements a debatre (20')
- 18:30h Distribució dels grups de treball (5')
- 18:35h Treball deliberatiu als grups de treball (70')
- 19:45h Posada en comú dels resultats a destacar de cada grup de treball

Dinàmica de treball

Les sessions de treball s'ha desenvolupat en dos moments diferenciats:

- Una primera part informativa durant la qual l'equip redactor ha fet una exposició dels principals reptes que es plantegen a cada un dels àmbits temàtics a tractar.
- Una segona part de debat en grups de treball, durant la qual s'han recollit valoracions i aportacions de les persones assistents.

La part deliberativa s'ha realitzat seguint una metodologia de grups de treball, cada un d'ells facilitat per una persona de l'equip de treball la qual ha conduït el debat a partir d'un seguit de preguntes i temes a tractar.

La distribució als grups d'aquestes persones s'ha realitzat de manera aleatòria per la persona coordinadora de la sessió. S'ha organitzat un total de 5 grups de treball a la sessió del 16 de setembre i de 4 grups a la sessió del 21 de setembre.

A cada grup es disposava d'un plànol en format DINA0 de l'àmbit de la intervenció per facilitar el debat i la generació de propostes.

Resultats de la part deliberativa de les sessions

En aquest apartat es presenten les aportacions realitzades en els 10 grups de treball que s'han organitzat al llarg de les dues sessions, sis grups el dia 16/9 i 4 grups el dia 21/9.

La informació copsada s'organitza en subtemes en funció de cada un dels àmbits temàtics tractats, i de manera agregada per al conjunt de grups de treball desenvolupats.

La dinàmica del debat ha permès que el debat fluís en una mena de pluja d'idees, a partir d'un seguit de qüestions plantejades per la persona dinamitzadora de cada grup. En tot cas, s'ha tingut cura per contrastar amb les persones de cada grup si existia acord o no davant de cada un dels comentaris o aportacions realitzades. La dinàmica de treball en grups separats pot haver donat com a resultat propostes o posicionaments contraposats, o que el posicionament acordat en un grup respecte una qüestió determinada, hagi estat vist de manera diferent en un altre grup. Segons això, cal apuntar que el valor principal de les aportacions és precisament la seva diversitat, doncs sempre poden existir matisos. Aquesta diversitat ha de ser considerada com un element que permetrà enriquir la proposta que es defineixi finalment tècnicament. De tota manera, en aquells casos en que es pot establir si un determinat posicionament té un consens elevat, mitjà o nul, en el grup en el que s'ha recollit, es reflecteix al costat de la proposta o intervenció.

Seguidament s'exposen els principals aspectes que s'ha aportat en cada un dels àmbits temàtics treballats durant les sessions en el conjunt de grups de treball.

1. Habitatge

Tot i que aquest tema ja es va tractar a l'anterior debat, la majoria dels grups fan valoracions relacionades amb l'habitatge, que interrelacionen amb el plantejament que posteriorment es fa dels espais públics.

A tots els grups es recull un debat respecte l'alçada dels edificis, condicionat per l'existència d'una proposta de l'Associació de Veïns del Bon Pastor, que planteja un projecte amb grans torres d'edificis i un gran parc com a espai públic principal. En aquest sentit, es recullen múltiples aportacions, especialment del veïnat que resideix als edificis de La Maquinista, contràries a aquesta proposta i que defensen la construcció d'edificis d'alçada mitjana. Aquest plantejament es realitza amb la voluntat que les noves edificacions interfereixin el mínim possible en aspectes com la visual que gaudeixen ara o en l'entrada de llum natural als seus habitatges.

En relació aquest aspecte, l'AVV de La Maquinista, que en el moment dels tallers està en vies de constitució, planteja una proposta alternativa que contempla l'edificació de nou habitatge el més allunyada possible dels edificis ja existents, amb volumetries de 7 plantes a la zona més propera als edificis actuals i edificis amb 14 plantes a les zones més allunyades i més centrals i/o perifèriques de l'espai de la Mercedes-Benz. Segons aquesta proposta quedaria més espai públic lliure entre les noves edificacions i les actuals que podria ser ocupat per zones verdes. Aquest plantejament

s'incorpora al debat dels diferents grups generant un debat obert que recull diferents posicionaments i marcat en bona mesura per la ubicació del lloc de residència actual del veïnat. Entre els mateixos es recullen les següents propostes i debats:

- Alçada, ubicació i alineació
- Evitar disposar els edificis de nova construcció a prop de les edificacions existents, amb una reducció de les alçades. Es un plantejament molt extens entre les persones participants amb diferents solucions proposades:
 - Col·locar l'edificació de més alçada al límit amb el carrer Ciutat d'Asunción. La proposta es rep per correu electrònic. *Alt grau de consens en el grup de debat*
 - Disposar els edificis de nova construcció al passeig de l'Havana i al carrer Sant Adrià en perpendicular als carrers del perímetre, de manera que el parc interior i els carrers del perímetre tinguin una bona interconnexió, interpenetració i continuïtat i que el verd del parc es vegi bé des del carrer. La proposta es rep per correu electrònic. *Alt grau de consens en el grup de debat*
 - Apropar els edificis d'habitatge de nova construcció que es plantegen a tocar de la fase 2 de la Maquinista a l'equipament universitari. L'edifici de la universitat té poca alçada i no impediria ni l'assolellament ni les vistes als nous habitatges. La proposta es rep per correu electrònic. *Alt grau de consens en el grup de debat.*
 - Un altre grup proposa concentrar les alçades majors allà on no hi ha veïns. Concretament demana no densificar el front del passeig de l'Havana. *Alt grau de consens en el grup de debat*
 - Un altre grup planteja enretirar les noves edificacions que donen al Passeig de l'Havana creant unes noves edificacions amb més carrers transversals que donin més permeabilitat a la parcel·la i estudiar que les alçades de les noves edificacions no donin ombra a les edificacions ja existents de la Maquinista. *Alt grau de consens en el grup de debat*
 - Un altre grup demana projectar les alçades que donen al Passeig Havana de màxim PB+6 com els edificis existents i concentrar alçades a les cantonades on no destorbin cap veí. Així mateix, demana realitzar un estudi d'impacte, ombres i alçades de les diferents propostes. *Alt grau de consens en el grup de debat*
 - No fer edificis de més de set (7) pisos. *Alt grau de consens en el grup de debat*
 - Un grup demana concentrar els edificis d'habitatge de més alçada al C/ Ciutat d'Asunción (davant del camp de futbol) i al C/ Sant Adrià (allunyat de la fase 2). *Alt grau de consens.* Aquesta proposta en un altre grup es valora amb un *nivell mitjà de consens al grup.*

De tota manera la proposta de parc gran amb edificacions elevades també té cert recolzament en una part de les persones participants.

- Model edificació

Aquest subtema només el valoren dos grups de treball, que fan les valoracions següents:

- Col·locar habitatge en planta baixa per tal que no totes les plantes baixes siguin comercials, ja que creuen que el petit comerç no funcionarà. *Nivell elevat de consens en el grup de debat*
- Plantejar una planta baixa porticada a la part de davant de la "Merceditas", de manera que l'eix de vianants que comunica Bon Pastor amb Sant Andreu tingui continuïtat i permeti veure bé la "Merceditas" des de la vorera de Ciutat d'Asunción. La proposta es rep per correu electrònic. *Alt grau de consens en el grup de debat*

En un altre grup es planteja:

- Disminuir la densificació proposada pel conveni. *Nivell mitjà de consens en el grup de debat*
- Preveure edificis d'habitatges permeables, que no siguin tancats, amb espais oberts per permetre la relació interior - exterior. *Nivell elevat de consens en el grup de debat*

- Nombre d'habitatges

Els tres grups que valoren aquesta qüestió proposen, amb un *nivell elevat de consens*, instar a reduir el nombre d'habitatges del conveni signat.

- Fàbrica

Edificar l'interior de l'espai de la fàbrica Mercedes per a rebaixar les alçades dels blocs, aprofitar l'espai que és molt ampli per ubicar-hi habitatge. *Nivell de consens mitjà en el grup.*

- Sostenibilitat

Un grup valora el subtema de la sostenibilitat demanant que s'incorporin cobertes verdes als nous edificis o es prevegin d'altres estratègies per incorporar la vegetació als edificis d'habitatges. Aquesta qüestió genera un debat entre els membres del grup.

2. Espai públic

- Noves places i zones verdes

Sobre aquesta qüestió, les propostes amb un grau de consens més elevat han estat:

- Enretirar els edificis del perímetre (sobretot al passeig de l'Havana i al costat de l'edifici del sector Maquinista Fase 2) i ampliar la vorera per disposar de més

espai públic. Construir la nova vorera al passeig de l'Havana amb la mateixa amplada que l'existent. La idea es repeteix en més d'un dels grups de treball. *Consens elevat en el grup*

- En un dels grups es manifesta que cal evitar que l'espai públic quedi tancat en el seu perímetre i fer els límits permeables i que els edificis no tinguin molta alçada. *Consens elevat en el grup*
- Garantir espais públics amb molta ombra que incorporin espais infantils i espais esportius, entre altres. *Consens elevat en el grup*
- Situar-hi places i parcs de dimensions mitjanes o petites, no un gran parc, per evitar-ne el mal ús. *Consens elevat en el grup*
- Generar espais públics accessibles i confortables, en relació amb els edificis d'habitatges, que incorporin zones de joc infantil, zones esportives i d'activitats físiques, ombres naturals (arbrat) i artificials (pèrgoles), entre d'altres. *Nivell de consens mitjà en el grup.*
- Generar zones verdes al llarg del Passeig de l'Havana, properes a les fases 1 i 2. *Nivell de consens mitjà en el grup.*
- Determinar que la plaça porticada de l'edifici de la Mercedes sigui de titularitat pública, en comptes de privat, i amb el sostre descobert. Aquesta qüestió ha assolit un *consens elevat en un grup* i, en canvi, en un altre grup ha estat objecte de *debat*.
- En un dels grups es planteja que actualment existeix una àmplia colònia de gats a la zona de la Mercedes-Benz. Es comenta que durant les obres no seria convenient el seu trasllat perquè es tracta d'animals territorials. I es demana que es preservi un espai específic per a la seva ubicació durant les obres i un cop estigui l'espai urbanitzat. Les persones que fan la proposta pertanyen a una associació de cura d'aquests animals que poden oferir assessorament per a la intervenció adequada, en aquest sentit. *La proposta genera un elevat consens en el grup de debat.*

Les propostes que han assolit un nivell més baix de consens han estat:

- Crear un gran parc, concentrant tot l'espai públic.
- Estructurar l'espai públic a través de molts carrers de vianants que generin vida al barri.
- Deixar el màxim d'espai lliure a l'interior del solar, creant dos parcs i pas diàfan paral·lel al passeig de l'Havana que agrupi molta vegetació concentrada.

- Eixos interiors

En relació amb aquesta qüestió s'han recollit diferents valoracions en alguns grups diferents, totes elles d'un consens elevat i mitjà:

- Concentrar l'espai públic als límits nord i oest de la parcel·la. *Consens elevat en el grup*

- Modificar l'eix proposat des del carrer de la Costa Daurada fins al parc de la Maquinista per tal que faci un traçat més directe sense retranqueigs. *Consens mitjà en el grup*
- Ubicar els eixos principals de l'interior de l'illa tal com mostra la proposta de l'Ajuntament, pacificats i amb espais verds. *Consens elevat en el grup*
- En un dels grups es considera que els carrers han de ser per ús dels vianants, permetent l'accés de vehicles del veïnat només per accedir als aparcaments. *Consens elevat en el grup*
- En un altre grup es valora que els accessos als aparcaments haurien de ser soterrats de manera que no hi hagi circulació de vehicles de veïnat als carrers interiors, excepte en casos excepcionals. *Consens elevat al grup*

- Eixos de l'entorn

Aquesta qüestió, dins de l'apartat de l'espai públic, ha estat debatuda només en un dels grups que ha proposat, amb un alt grau de consens: Potenciar l'actual passeig de l'Havana, dotant-lo de més amplada i arbrat, ja que actualment funciona molt bé com a eix per a vianants.

- Façanes

Aquesta qüestió també ha estat debatuda només en un dels grups que ha proposat, amb un *alt grau de consens*, no crear una façana contínua al passeig de l'Havana, sinó deixar espais buits, reproduint l'edificació de davant.

3. Mobilitat

- Aparcament

En relació amb aquesta qüestió, es recullen les següents valoracions als cinc grups que la tracten:

- En dos dels grups es planteja situar les entrades als aparcaments als carrers Asunción i Sant Adrià, de manera que l'accés sigui subterrani. *Consens elevat en els grups*
- Concentrar els accessos als pàrquings per evitar molts accessos dispersos. Fer aparcaments soterrats. *Consens elevat en el grup*
- Situar les entrades dels nous aparcaments als carrers de Sant Adrià i Asunción, deixant el passeig de l'Havana com a via per a vehicles de servei i transport públic i per als veïns. *Consens mitjà en el grup*
- Col·locar els aparcaments als perímetres. *Consens mitjà en el grup*

- Crear aparcaments i àrees verdes per a residents per fer front a l'increment de vehicles a causa de la nova promoció. *Consens mitjà en el grup*

- Eixos de l'entorn

En relació amb aquesta qüestió es recull en diferents grups la voluntat que es faci un estudi de mobilitat al barri del Bon Pastor i que es pacifiqui el Passeig de l'Havana, el qual es manifesta que és un punt negre per la mobilitat. S'hi recullen les següents valoracions amb un grau elevat de consens:

- Fer un estudi de la mobilitat del barri del Bon Pastor que doni solució als conflictes de mobilitat existents i que prevegi els nous que es podran originar a causa de l'actuació de la Mercedes i de l'ampliació de La Maquinista. Acompanyar l'estudi de mobilitat amb tècnics que s'ocupin de vetllar pel bon funcionament del trànsit del barri. Organitzar els fluxos de treballadors de les empreses del polígon del Torrent de l'Estadella, els estudiants i els habitants. *Consens elevat en el grup.*
- Pacificar la circulació del passeig de l'Havana i que tingui només un carril d'entrada i sortida de vehicles dels aparcaments dels habitatges de les fases 3 i 4 de La Maquinista i dels nous habitatges del sector Elizalde. El carrer seria de doble circulació, però no tindria continuïtat a la zona del parc de la Maquinista. La proposta es rep per correu electrònic. *Consens elevat en el grup*
- Replantejar les seccions dels carrers Sant Adrià i Asunción perquè puguin acollir tot el nou trànsit que hi pugui haver. *Consens elevat en el grup*
- Per últim, un grup demana crear la figura d'un gestor de mobilitat (es comenta que ja existeix aquesta figura als entorns de la Maquinista) per afrontar els problemes de mobilitat que comportarà l'actuació. *Nivell de consens mitjà en el grup.*

- Eixos interiors

Aquesta qüestió, dins de l'apartat de mobilitat, es tracta en tres grups. S'hi recullen les següents demandes en el primer grup:

- En dos grups es planteja que els eixos interiors siguin pacificats permetent l'entrada de vehicles per càrrega i descàrrega i vehicles de veïns. *Nivell elevat de consens.*
- Crear un nou carrer que separi els blocs existents del Passeig de l'Havana amb els nous habitatges. *Nivell elevat de consens.*

S'hi recull la següent demanda en el segon grup:

- Generar dos eixos verds, de vianants i accessibles, que connectin el C/ Mèrida amb el C/ Cordelles, i el C/ Barcelonessa amb el C/ Costa Daurada. *Nivell mitjà de consens.*

- Carril bici

Aquest tema es tracta només en dos grups que, amb un grau mitjà de consens, proposen:

- Situar els carrils bici per l'interior del solar en comptes de situar-los als eixos perimetrals, on són ara.
- Delimitar els carrils bici als carrers amples i, en canvi, a la resta no delimitar-los.

- Transport públic

Aquest tema es tracta en diversos grups que, amb un *grau elevat de consens*, proposen:

- Modificar el traçat actual de l'autobús de barri del Bon Pastor per tal que passi pel Passeig de l'Havana i augmentar la seva freqüència. *Consens elevat en el grup*
- Modificar el traçat de la línia 133, de manera que no circuli pel carrer St. Adrià i si pel carrer Assumpció i pel P. Havana perquè apropiaria el servei a les persones usuàries. *Consens elevat en el grup*
- Modificar el recorregut de l'H8 perquè passi pels carrers Asunción i Sant Adrià i augmentar-ne les parades. *Consens elevat en el grup*
- Augmentar freqüència o línies de metro i rodalies, ja que ara mateix són insuficients. *Consens elevat en el grup*
- Crear una nova línia d'autobús de barri que connecti les estacions de metro: Sant Andreu, la Verneda i Bon Pastor. *Consens elevat en el grup*
- Fer una nova parada de la línia 9 de metro que sigui un intercanviador entre les línies 9-10 de metro i la línia R2 de rodalies de l'estació de tren de Sant Andreu Comtal per afavorir la mobilitat en transport públic. La proposta es rep per correu electrònic. *Consens elevat en el grup*

- Accessibilitat

Aquest tema es tracta només en un grup que, amb un *alt grau de consens*, proposa:

- Millorar la connexió a la parada de Metro més propera.
- Garantir la mobilitat nocturna assegurant l'accés del transport públic a l'àmbit.
- Garantir l'accessibilitat de tot el polígon.

4. Activitat econòmica

Tot i que aquest tema ja es va tractar a l'anterior debat, 4 grups fan valoracions relacionades amb el comerç, amb diferents graus de consens:

- Concentració del petit comerç en algunes zones del solar: consideren que si fos continu no funcionaria, com la resta de petit comerç del barri, atesa la proximitat del centre comercial. *Nivell elevat de consens.*
- Vincular el comerç de proximitat als nous eixos. *Nivell elevat de consens.*

- Instar a reduir el nombre de superfície comercial del conveni proposat. Es creu que és un eix comercial que neix mort per la presència de La Maquinista i l'ampliació projectada. *Nivell elevat de consens.*
- Un altre dels grups manifesta, *amb un nivell mitjà de consens*, que cal replantejar si la quantitat de comerç és excessiva en plantes baixes, ja que es té la percepció que quedarà buit. Així mateix, proposa concentrar el comerç únicament als 2 eixos comercials.
- La introducció del petit comerç en planta baixa al barri genera un ampli *debat* en un altre grup, on hi ha diversitat d'opinions sobre si funcionaria (perquè hi haurà més població, sobretot els universitaris, que en faran ús) o si no és viable al barri (a causa de la proximitat amb el centre comercial i l'experiència que tenen amb el petit comerç actual; potser convindria que fossin oficines).

5. Equipaments

Tot i que aquest tema es tractarà en un debat posterior, hi ha quatre grups que fan les valoracions següents relacionades amb els equipaments del barri, amb un *nivell de consens mitjà*:

- Com alternativa als baixos comercials es planteja la possibilitat d'ubicar equipaments públics i serveis a les plantes baixes. Es planteja en dos grups de treball amb *Consens elevat al grup*
- Pensar que la nova població necessitarà un nou CAP, una nova escola i potser un nou institut.
- Situar-hi un Centre Esportiu Municipal.